

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Aleja Jana Pawła II nr 1
06-121 Pokrzywnica
Tel. (0-23) 691 87 94 woj. mazowieckie
NIP 566-13-77-012, REGON 140504308

Pokrzywnica, 2018-03-29

Urząd Gminy w Pokrzywnicy	
Nr pisma:	Zal.:
Wydano dnia 2018-04-04	podpis
Skierowano do:	
Podpis osoby dekretującej:	

OK. 0004. 8. 2018

Pan Krzysztof Lubelski

Przewodniczący

Rady Gminy Pokrzywnica

Przekazuję w załączeniu „Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Pokrzywnica za 2017 rok oraz potrzeby związane z realizacją zadania” celem ujęcia w porządku obrad najbliższej sesji Rady Gminy.

Do wiadomości :

1. Adresat.

2. A/a.

Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Pokrzywnicy
mgr Agnieszka Piekarska

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO
PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2017**

Pokrzywnica 28.03.2018

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pokrzywnica na lata 2016 – 2020 opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz.332) w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jest to strategiczny dokument, na podstawie którego wspólnota samorządowa realizuje konstytucyjną zasadę udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podmiotem realizującym program jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Pokrzywnicy. Podstawowym zadaniem GOPS jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej.

Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wspierania w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Program realizowany jest w toku bieżącej pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy na podstawie podstaw prawnych :

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.; Dz. U. z 2015 r. poz.332),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r., poz.487 oraz z 2017 r. poz.2245 i 2439),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tj.; Dz.U. z 2016 r. poz.195).

Założenia Programu

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pokrzywnica na lata 2016 – 2020 jest zgodny z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych: tj.:

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pokrzywnica na lata 2012 - 2017

I. Cel główny

Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

II. Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych, w tym

analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyny kryzysu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- 1) objęcie dożywianiem w formie ciepłego posiłku dzieci uczęszczających do przedszkoli szkół podstawowych i gimnazjum,
- 2) przyznanie pomocy finansowej rodzinom na dofinansowanie zakupu artykułów szkolnych oraz podręczników,
- 3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne na terenie gminy Pokrzywnica,
- 4) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków i pomocy w naturze oraz stypendiów szkolnych.
- 5) wypłata świadczeń na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci program 500 plus.

3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez :

- 1) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, nauczycieli , pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, psychologów, pedagogów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej itp. ,
- 2) kontynuowanie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem,
- 3) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, poprzez organizowanie spotkań ze specjalistami i terapeutami ,
- 4) umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacyjnych,
- 5) zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez : profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami,
- 6) zatrudnienie asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodzin wychowujących dzieci.

4. Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną jest prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego:

- 1) pedagogicznego,

- 2)prawnego,
- 3)rodzinnego,
- 4)treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- 5)psychoedukacji
- 6)mediacji rodzinnej,
- 7)pracy asystenta rodziny.

Praca asystenta rodziny jest poradnictwem specjalistycznym prowadzonym w miejscu zamieszkania rodziny lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Celem asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

5.Profilaktyka :

- 1)udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie podstawowej funkcji komórki społecznej,
- 2)udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej , mających na celu ochronę poziomu życia rodzin,
- 3)prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży ze środowisk wymagających wsparcia poprzez propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej.

III. Adresaci programu:

Rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Pokrzywnica, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Dzieci wymagają ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane są w głównej mierze bezrobociem, niezaradnością życiową związaną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz uzależnieniami. Problemy te przyczyniają się do powstawania znaczących strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi min. do niepowodzeń szkolnych, izolacji społecznej oraz wchodzenie w konflikt z prawem.

IV. Zasoby:

Program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy we współpracy z następującymi instytucjami:

- Placówki oświatowe,

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pułtusk,
- Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Posterunek Policji w Pokrzywnicy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pokrzywnicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk,
- Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusk,
- Sąd Rejonowy w Pułtusk,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eskulap,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Pokrzywnicy,
- Parafie na terenie Gminy Pokrzywnica.

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należących do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy.

V. Finansowanie programu:

- 1) środki własne gminy,
- 2) dotacje z budżetu państwa,

VI. Monitorowanie programu:

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy corocznie składa Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań, ujętych w programie.

Gmina Pokrzywnica od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dzieckiem i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.

WYKONANE ZADANIA

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nałożyła na gminę zadania, mające na celu stworzenie i realizowanie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie, do których w szczególności należy:

1. Opracowanie i realizacja 4 - letniego gminnego programu wspierania rodziny - Ośrodek Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy opracował projekt Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2020, który został przyjęty Uchwałą Rady Gminy w Pokrzywnicy Nr XIII/100/2016 z dnia 29 marca 2016r.;

2. Zatrudnienie asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodzin wychowujących dzieci. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy w okresie od maja do grudnia 2017 r. zatrudniony został asystent rodziny w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2017 – asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. W ramach programu pozyskano środki finansowe w kwocie 13 941 zł. Wsparciem asystenta rodziny zostało 11 rodzin.

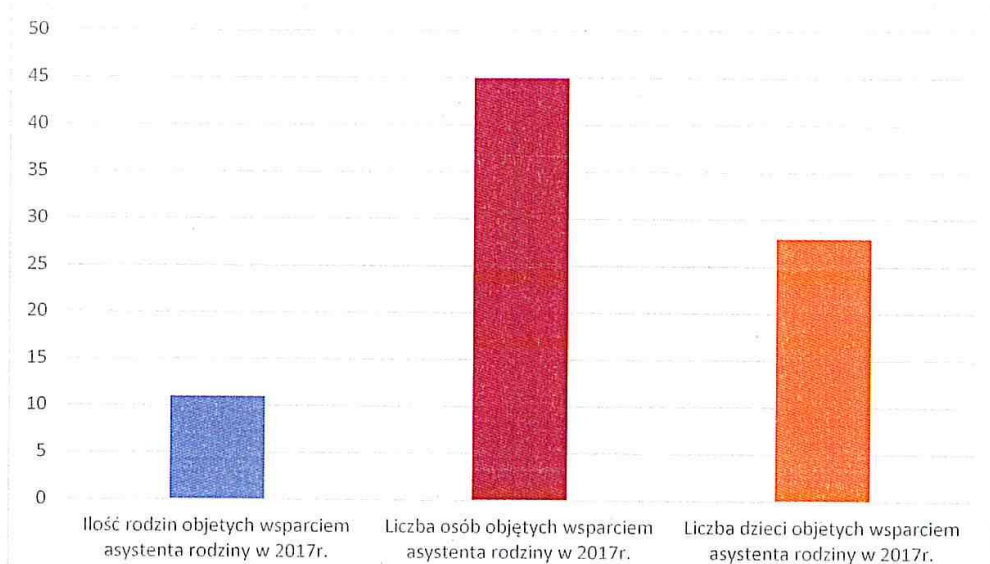

Tabela 1. Ilość rodzin i osób współpracujących z asystentem rodziny w 2017r.

Źródło: opracowanie własne

Dane dotyczące rodzin:

Liczba rodzin	11
Liczba rodzin, z którymi rozpoczęto współpracę w roku 2017	3
Liczba rodzin, z którymi asystent współpracuje powyżej roku	8
Ilość spotkań z rodzinami (w środowisku rodzinnym)	245
Rodziny pełne	6
Rodziny niepełne	5
Ilość osób w rodzinach, w tym:	45
dorosłych	17
dzieci	28
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w zastępczej formie opieki	1
Ilość osób dorosłych wykazujących dysfunkcje rozwojowe, zaburzenia zachowania lub niepełnosprawność	0

Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	2
Ilość osób z problemem alkoholowym	9
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura Niebieskiej Karty	2
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	10
Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy (poradni pedagogicznych, psychologa)	3
Liczba rodzin, które odmówiły współpracy z asystentem	2
Ilość rodzin, w których zakończono współpracę	0
Liczba rodzin, które posiadają sądowy nakaz współpracy z asystentem	4

Tabela 2. Dane dotyczące rodzin

Źródło: opracowanie własne

Problemy i efekty występujące w rodzinach:			
Problemy	Ilość rodzin	Efekty	Ilość rodzin
Brak zatrudnienia	7	Zatrudnienie	3
Brak kwalifikacji zawodowych	3	Podniesienie kwalifikacji zawodowych	2
Niewystarczające środki finansowe	2	Poprawa sytuacji finansowej	2
Brak umiejętności dysponowania posiadanymi środkami	5	Nabycie umiejętności prawidłowego dysponowania posiadanymi środkami	2
Zadłużenia	2	Całościowe lub częściowe spłacenie zadłużeń	1
Zły stan techniczny pomieszczeń	3	Poprawa stanu technicznego pomieszczeń	3
Brak dbałości o najbliższe otoczenie	1	Nabycie umiejętności dbania o własne otoczenie	0
Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza	7	Poprawa umiejętności opiekuńczo - wychowawczych	4
Negatywne zachowania dzieci (demoralizacja, karalność)	3	Wykształcenie prawidłowych postaw społecznych dzieci	1
Nie wypełnianie obowiązku szkolnego dzieci	2	Wypełnianie przez dzieci obowiązku szkolnego	2
Wycofanie społeczne dzieci	1	Nabycie przez dzieci kompetencji społecznych	1
Zaniedbania zdrowotne	0	Poprawa sytuacji zdrowotnej rodziny	0
Brak umiejętności dbania o higienę	2	Prawidłowe nawyki higieniczne	1
Problemy alkoholowe	9	Podjęcie terapii	7

Dysfunkcje rozwojowe lub niepełnosprawność	2	Poprawa funkcjonowania osób z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	1
Przemoc	3	Ustanie przemocy	2
Wycofanie społeczne	2	Aktywność społeczna	1
Niska samoocena	1	Podniesienie samooceny	1

Tabela 3. *Problemy i efekty występujące w rodzinach*

Źródło: opracowanie własne

WYKONANE ZADANIA:

W 2017 roku asystent rodziny:

- a) opracował indywidualne plany pracy z rodziną (opracowanie i realizacja we współpracy z członkami rodziny oraz w konsultacji z pracownikami socjalnymi),
- b) udzielał pomocy oraz wspierał rodziny w konstruktywnym prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- c) udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- d) prowadził indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci,
- e) sporządzał opinie na wniosek Sądu o rodzinie i jej członkach,
- f) współpracował ze szkołami z terenu Gminy Pokrzywnica: nauczycielami, wychowawcami oraz pedagogiem szkolnym i psychologiem,
- g) współpracował z terapeutą uzależnień,
- h) współpracował z zespołem interdyscyplinarnym i grupami roboczymi, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- i) współpracował z kuratorami społecznymi i zawodowymi z Sądu Rejonowego w Pułtusk.

W rodzinach objętych wsparciem asystent udzielał wsparcia w szczególności w :

- a) przygotowaniu i złożeniu pism urzędowych w określonych instytucjach,
- b) nawiązywaniu kontaktów z pracownikami innych instytucji społecznych, poradni specjalistycznych czy organizacji pozarządowych,
- c) zwiększaniu motywacji klientów do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki czy poszukiwania pracy,
- d) zwiększeniu motywacji do podjęcia terapii uzależnień, terapii rodzinnej czy regularnego przyjmowania zalecanych leków,
- e) organizowaniu wsparcia materialnego,
- f) rozwiązywaniu codziennych trudności poprzez zwiększenie kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych, gospodarowania czasem,
- g) poprawie relacji wewnątrzrodzinnych,
- h) podnoszeniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych oraz budowaniu autorytetu rodziców,
- i) podniesieniu poziomu higieny członków rodziny oraz estetyki wyglądu mieszkania,
- j) wzroście umiejętności gospodarowania budżetem domowym,
- k) odbudowaniu zdrowych postaw psychospołecznych.

Podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny - w 2017 r.

Asystent uczestniczył w spotkaniach i szkoleniach dla asystentów rodziny organizowanych przez PCPR w Pułtusk; celami spotkań było powiększenie wiedzy na temat oferowanych form pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej oraz wzmocnienie

kompetencji niezbędnych w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności wychowawcze jak również pełniących funkcje rodziny zastępczej. Asystent brał również udział w szkoleniu: „Jak utworzyć i prowadzić instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech”.

Asystent rodziny wspólnie ze szkołami z terenu Gminy Pokrzywnica propagował ogólnopolskie kampanie profilaktyczne, m.in. „Zachowaj trzeźwy umysł ” i „Postaw na rodzinę!”. W ramach kampanii organizowane były spotkania informacyjne, prelekcje dla dzieci i rodziców. W ramach ogólnopolskich kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozyskiwane były ulotki i broszury. Uczestniczył w organizowaniu i promowaniu : Dnia Rodziny oraz II Gminnego Rajdu Rowerowego.

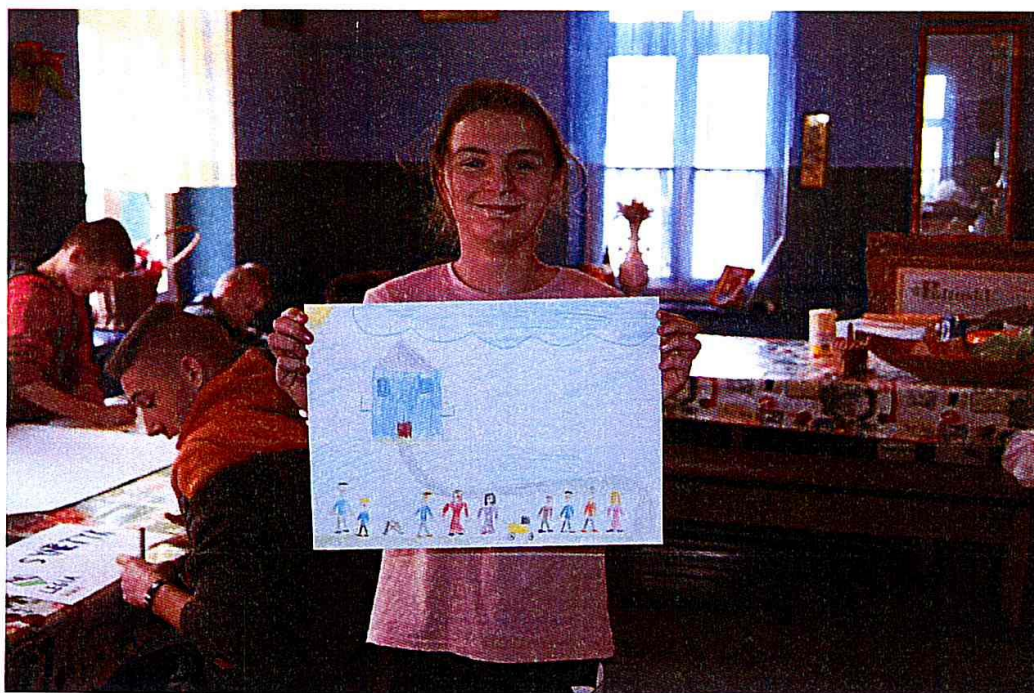
W listopadzie 2017 roku pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy zorganizowali wyjazd integracyjny do Kuźni Kurpiowskiej w Pniewie dla rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny. Obecne rodziny wraz z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyły w przygotowanych przez psychologa warsztatach, m.in. w zadaniach dla rodziców i dzieci. Najmłodszy uczestnicy z ogromną radością i zaangażowaniem wykonali rysunek rodziny. W trafny sposób zdefiniowano również pojęcie rodziny. Wszyscy uczestnicy wyjazdu tworzyli „receptę” na budowanie dobrych relacji rodzinnych. Wspólny poczęstunek z tradycyjnymi potrawami Kurpi Białych był kolejną atrakcją wyjazdu. Rodziny biorące udział w wyjeździe integracyjnym były zadowolone i zaangażowane w przeprowadzone zajęcia.

Zdj. Nr 1

Zdj. Nr 2

Zdj. Nr 3

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności możliwość wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa - w ramach tego zadania rodzina mogła skorzystać z Punktu Konsultacyjnego, który świadczył usługi: terapeutyczne, psychologiczne, socjalne i informacyjne;
- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających - na terenie Gminy Pokrzywnica nie szkolono rodzin wspierających.

4. Finansowanie:

Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny przedstawiają się następująco:

Kwota dofinansowania:	13 941
Kwota wkładu własnego:	11 134
Łącznie:	25 075

Tabela 2. Wynagrodzenie asystenta rodziny w 2017r.

Źródło: opracowanie własne

- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny - w 2017r. asystent uczestniczył w spotkaniach i szkoleniach dla asystentów rodziny organizowanych przez PCPR w Pułtusk; celami spotkań było powiększenie wiedzy na temat oferowanych form pomocy rodzinom w

poprawie ich sytuacji życiowej oraz wzmocnienie kompetencji niezbędnych w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności wychowawcze jak również pełniących funkcje rodziny zastępczej.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające – w 2017r. nie było rodzin wspierających;

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

Działaniami w ramach systemu pieczy zastępczej na terenie Gminy Pokrzywnica w 2017 roku objętych zostało dwoje dzieci. Dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Wydatkowano środki własne na wspieranie rodzin zastępczych w kwocie 2 895,49 zł.

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie - w 2017 r. Ośrodek Pomocy Społecznej sporządził:

- sprawozdanie rzeczowo – finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

8. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej – w 2017r. nie było przekazywanych informacji o zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci w gminie Pokrzywnica. Zawarte w programie zadania były realizowane w 2017r. w toku bieżącej pracy poszczególnych jednostek.

Ze sprawozdania wynikają następujące kierunki działań dla Gminy Pokrzywnica:

- położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku; wzmocnienie działań profilaktycznych; doskonalenie metod pracy z rodziną, realizowanie różnych form pomocy rodzinie;
- dalsza współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły, przedszkola, Komisariat Policji, Sąd, organizacje pozarządowe);
- zatrudnienie asystenta rodziny, do którego zadań należy wzmocnienie rodziny poprzez prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną,

- zorganizowanie warsztatów dla rodziców, w celu poprawy umiejętności opiekuńczo wychowawczych.
- zwrócenie uwagi i podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez realizację programów dotyczących przemocy.

Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.